Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

(Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant, Dim Dyddiad).

Dyslecsia

ECEY6006

2004109

Cyflwyniad

Mae'r poster yma er mwyn cyflwyno gwybodaeth a codi ymwybyddiaeth am dyslecsia, sef anabledd dysgu sy'n effeithio ar sgiliau sy'n ymwneud â darllen, sillafu ac ysgrifennu. Penderfynais dewis y pwnc yma i gwneud fwy o waith ymchwil ar o achos bod yna unigolion yn y safle gwaith sydd yn dioddef o ddyslecsia felly mae cynyddu fy nealltwriaeth yn medru helpu gyda sut i helpu'r plant.

Beth yw Dyslecsia?

Caiff dyslecsia ei hadnabod fel anhawster dysgu cyffredin sydd yn bennaf yn achosi problemau gyda darllen, ysgrifennu a sillafu, gall dyslecsia fod yn angen hir bywyd sydd yn medru ymddangos yn dyddiol, er hyn mae yna eang o gefnogaeth ar gael i helpu gyda darllen sgiliau ysgrifennu (NHS, 2022). Fodd bynnag, dwedir Ryder (2013, t.74) Ystyr y gair dyslecsia yw, 'dys' yw anhawster, ac 'lexia' yw iaith, ond bod dadleuon ynglŷn a ddiffiniad dyslecsia, ond yn cytuno gyda NHS (2022) wrth mynegi yr anawsterau amlwg sef darllen, ysgrifennu a sillafu, er hyn, mae unigolion sydd gyda dyslecsia yn gallu bod yn creadigol ac yn alluog mewn ambell i agwedd o fewn y cwricwlwm fel celf a ddrama. Fel y wyddoch mae yna dyslecsia yn medru dod yn ffurfiau wahanol, mae dyslecsia datblygiadol yw yr un fwyaf cyffredin yn plant sydd yn cael effaith o oedran ifanc, 'acquired' dyslecsia i blant yn eu harddegau ac oedolion, o ganlyniad i drawmo i'r ymennydd (Hall, 2009).

Symptomau

Dyma ambell i symptom amlwg sydd yn dod i golwg wrth ystyried dyslecsia NHS (2022)-

- darllen ac ysgrifennu yn araf iawn
- drysu trefn llythrennau mewn geiriau
- drysu ganlythyrau sy'n edrych yn debyg ac yn ysgrifennu llythyrau'r ffordd anghywir (fel "b" a "d")
- Methu sillafu

Mae'r arwyddion cynharaf o ddyslecsia yn dod i'r amlwg tua 1 i 2 oed pan fydd plant yn dysgu gwneud synau am y tro cyntaf. maent yn fwy debygol i phlant sydd ddim yn dweud eu geiriau cyntaf tan 15 mis oed na'u ymadroddion cyntaf tan 2 oed risg uwch o ddatblygu dyslecsia. Fodd bynnag gall dyslecsia fod yn anabledd anodd i'w weld, yn enwedig mewn plentyn. Dim ond pan fydd plentyn yn dechrau yn yr ysgol y gall y rhieni ddarganfod a ydyn nhw'n ddyslecsig neu beidio (LRDFA, Dim Dyddiad)

Ystadegau

Dwedwyd British Dyslexia Association (Dim Dyddiad) bod 10% or poblogaeth gyda dyslecsia. Dangosai ymchwil bod allan o 8.7 miliwn o blant ysgol yn Lloegr, ac bod amcangyfrif o tua 870,000 ohonynt gyda ddyslecsia ond cafodd llai na 150,000 ddiagnosis (BBC, 2019).Ac yn olaf i hyn, nododd Equality Act (2010) dyslecsia fel anabledd, oherwydd nad yw oedolion a phlant sy'n dioddef o hyn yn gallu cyflawni eu potensial.

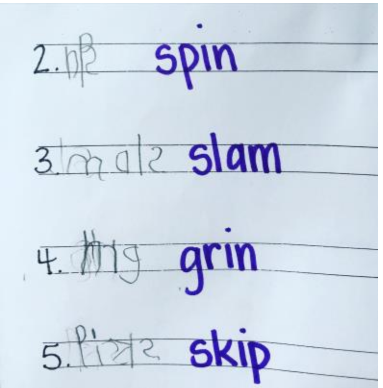

(Bing.com, 2018).

Diagnosis

Wrth ystyried diagnosis rhaid cofio nad yw pob rhiant yn gwerthfawrogi un, gall hyn fod o achos maent yn medru achosi straen a pryder ar y teulu ac y plentyn. Fodd bynnag wrth ddarllen gwefan NHS (2022) y cam cyntaf yw i drafod gyda athro/ athrawes y plentyn i weld sut maent yn datblygu yn yr ysgol, ac yna i weld y GP i weld a oes yna unrhyw problemau iechyd, fodd bynnag os oes pryderion o hyd am gynnydd eich plentyn ar ôl iddo dderbyn addysgu a chefnogaeth ychwanegol, gallai fod yn syniad da cael asesiad diagnostig dyslecsia. Unwaith y bydd plentyn wedi'i adnabod yn ffurfiol gyda dyslecsia, yna ystyrir bod anabledd cydnabyddedig sydd yn rhan o'r Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (British Dyslexia Association, Dim Dyddiad). Yn ogystal a diagnosis maent yn medru rhoi darlun fwy eang o gryfderau a gwendidau'r person a'u proffil wybyddol unigol, ar ôl y diagnosis fe fydd adroddiad ysgrifenedig yn dilyn fe fydd yn cynnwys tystiolaeth o broffil dyslecsig yr unigolyn yn cyfeirio at sefydliadau eraill neu asesiadau pellach ar gyfer anawsterau dysgu penodol, a bydd yn cynnwys rhai argymhellion am sut i gefnogi'r phlentyn unigryw yng nghyd-destun eu hastudiaeth ac yn fywyd dydd i ddydd.

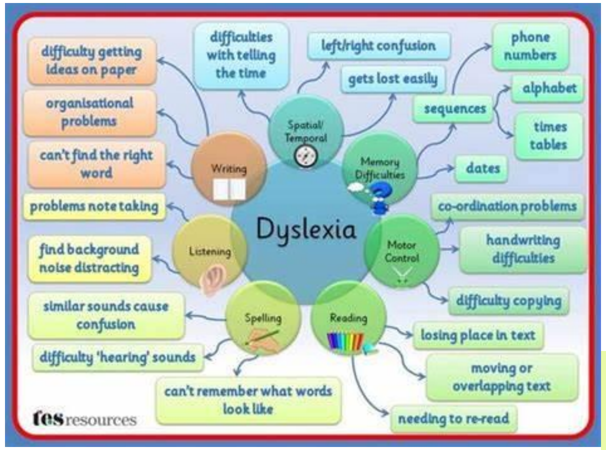

(Bing.com,2018).

Stratagaethau

Er mwyn bod gallu cefnogi y plentyn ac yn teulu maen bwysig i trafod gyda nhw beth sydd ar gael i helpu felly mae yna nifer o ymyriadau a rhaglenni addysgol ar gael i blant sydd â dyslecsia. Fe all y rhaglenni amrywio o addysgu rheolaidd mewn grwpiau bach gyda chynorthwyydd cymorth dysgu sy'n darparu gwaith a osodir gan staff addysgu, i wersi 1-i-1 gydag athro arbenigol (NHS, 2022). Dwedau Martinelli (2022) fod yr hawl i gael cyfleoedd i yn yr ysgolion i ddysgu sut sy'n gweithio'r orau, enghreifftiau o hyn yw,

- Amser ychwanegol ar brofion/ gwaith
- Lle taweli weithio
- Yr opsiwn i roi atebion ar lafar, yn hytrach na'u hysgrifennu
- Gwrando ar lyfrau sain yn ddewis amgen i ddarllen
- Teipio ar gyfrifiadur neu dabled yn hytrach nag ysgrifennu

Yn ogystal a cymorth yn yr ysgol fel rhiant mae yna cyfle i helpu datblygiad eich plentyn, golygai hyn darllen i'ch plentyn, rhannu darllen a ailadrodd (NHS, 2022). Yr un phwysicach yw rheolwaith yn ôl Mace (2023) fydd yn annog strwythur ac yn galluogi'ch plentyn i gael gweledigaeth glir o'r diwrnod sydd o'n blaenau i ddysgwyr â dyslecsia a chyflyrau niwroamrywiol eraill, mae'n fwy hanfodol.

Rhwystrau

Mynega Erswell (2019) bod athrawon yn Lloegr ddim yn cymwysedig i ddysgu y myfyrwyr sydd yn argymell bod unigolion ddim yn cael cyfle gorau phosib i ddatblygu, yn ganlyniad i hyn maent yn medru bod yn ddrud a bron yn annioddefol i deulu arferol. Dwedau The Understood Team (2023) Mae dyslecsia yn gwneud darllen a sillafu yn anodd fodd bynnag maent yn medru hefyd ei gwneud hi'n anodd i rai plant ryngweithio a chymdeithasu. Dyma ambell i rhwystr mae The understood Team (2023) wedi canfod sy'n ymwneud a dyslecsia.

- Gweld hi'n anodd dweud y peth cywir
- Hunan hyder isel
- Cofio pethau'n anghywir
- Colli allan ar digwyddiadau cymdeithasol

Mae effaith dyslexia yn medru bod yn fwy nag trafferth darllen ac ysgrifennu. Mae'n hawdd iddyn nhw deimlo fel eu bod nhw'n dwp, yn ddiog ac yn annealladwy, gall arwain at ymddieithrio rhag dysgu a hyd yn oed at iselder (Margo, 2018). Yn ogystal a hyn, oherwydd yr anawsterau o wneud rhai pethau gellir cyfaddawdu hunan-barch rhywun gan arwain at ymddygiad fel dicter, rhwystredigaeth, osgoi digwyddiadau (Dyslexia Help success Starts Here, 2018). Gall pethau mor syml a cymysgu rhai geiriau cyffredin, hynny yw oedd/ ddoe ac ysgrifennu geiriau gyda'r llythrennau cywir ond yn y drefn anghywir (Ryder, 2013, t.74). Cytunau Zettler-Greeley (2022) bod hi yn debygol i gymysgu llythrennau mewn gair wrth defnyddio'r enghreifftiau "now" fel "won" neu "left" fel "felt", gall geiriau hefyd gymysgu gyda'i gilydd ac mae gofodau'n cael eu colli.

Casgliad

I gloi mae'n amlwg bod ddyslecsia yn medru bod yn proses anodd i'r teulu ac yr unigolyn. Fodd bynnag ar ôl y proses o ddiagnosis ac ddarganfod y ddull orau phosib i gymorthwyo phob unigolyn i'r eithaf mae yna nifer o adnoddau a phobl ar gael i chynghori.

Cyfeirnodi

BBC. (2019) *Schools 'failing to diagnose at least 80% of dyslexic pupils'.* Ar gael o: Schools 'failing to diagnose at least 80% of dyslexic pupils' - BBC News(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Bing.com (2018) *Twinkle Teaches Handy Dyslexia Chart* [Arlein]. Ar gael o: dyslexia - Search Images (bing.com)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Bing.com. (2018) *Bennett Brinson Gamel; Fighting Cystic Fibrosis: Dyslexia X2.*[Arlein] Ar gael o: dyslexia spelling - Search Images (bing.com)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

British Dyslexia Association. (2019) *Definition of Dyslexia.* Ar gael o: Definition of dyslexia - British Dyslexia Association (bdadyslexia.org.uk)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

British Dyslexia Association. (Dim Dyddiad) *Dyslexia.* Ar gael o: Dyslexia - British Dyslexia Association (bdadyslexia.org.uk)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Cambridge Assessment. (Dim Dyddiad) *Supporting learners with dyslexia: A guide for teacher.* Ar gael o: Supporting learners with dyslexia preparing for A2 Key, B1 Preliminary and B2 First - for Schools exams - a teacher's guide (cambridgeenglish.org)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

DoSomething.Org. (Dim Dyddiad) *11 Facts About Dyslexia.* Ar gael o: 11 Facts About Dyslexia | DoSomething.org(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Dyslexia Help success Starts Here. (2018) *Social and Emotional Challenges.* Ar gael o: Social and Emotional Challenges | Dyslexia Help at the University of Michigan (umich.edu)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Dyslexia.uk.com. (2023) *What is Dyslexia?* Ar gael o: Dyslexia.uk.com – Everything you need to know about Dyslexia in the UK(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Gov.uk. (2022) *10 top tips for parents to support children to read.* Ar gael o: 10 top tips for parents to support children to read - GOV.UK (www.gov.uk)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Hall, W. (2009) *Dyslexia in the Primary Classroom.* Ar gael o:Dyslexia in the Primary Classroom - Wendy Hall - Google Books(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Henley, R., Jordan, J. (2023) *Neurodiversity.* Ar gael o: Neurodiversity | Local Government Association(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

How to cite this article: Knight C. What is dyslexia? An exploration of the relationship between teachers' understandings of dyslexia and their training experiences. *Dyslexia*. 2018;24:207–219. https://doi.org/10.1002/dys.1593

LDRFA. (Dim Dyddiad) *How to spot Early Signs of Dyslexia in Children.* Ar gael o: How To Spot Early Signs of Dyslexia in Children - LDRFA(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Mace, K. (2023) *Five ways to support your child with dyslexia at home.* Ar gael o: Five ways to support your child with dyslexia at home - BBC Bitesize(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Margo. (2018) *Dyslexia – What it is, challenges, how to overcome it.* Ar gael o: Dyslexia - What it is, challenges, how to overcome it. - Oxford Specialist Tutors Online(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Martinelli, K. (Dim Dyddiad) *Understanding Dyslexia.* Ar gael o:Understanding Dyslexia and How to Help Kids Who Have It (childmind.org) (Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Mathers, A. (2023) *SEND and speech and language needs: How you can use sensory art activities to develop your child's communication skills.* Ar gael o: SEND and speech and language needs: How you can use sensory art activities to develop your child's communication skills - BBC Tiny Happy People(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Mayo Clinic. (2023) *Dyslexia*. Ar gael o: Dyslexia - Symptoms and causes - Mayo Clinic(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

NHS. (2022) *Diagnosis.* Ar gael o: Dyslexia - Diagnosis - NHS (www.nhs.uk)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

NHS. (2022) *Management.* Ar gael o: Dyslexia - Management - NHS (www.nhs.uk)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

NHS. (2022) *Overview.* Ar gael o:Dyslexia - NHS (www.nhs.uk)(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant. (Dim Dyddiad) *Dewis Eich Stori.* [Arlein] Ar gael o: Hafan YDDS | UWTSD(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Ryder, N. (2013) *Yr ABC i Anghenion Ychwanegol.* Canolfan Peniarth.

The Understood Team. (2023) *5 ways dyslexia can affect kids socially.* Ar gael o: Dyslexia and Social Skills | Understood(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Wightwick, A. (2022) *The children learning to cope with dyslexia and the school in Wales set up just to help them.* Ar gael o: The children learning to cope with dyslexia and the school in Wales set up just to help them - Wales Online(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).

Zettler-Greeley, C, m. (2022) *Understanding Dyslexia.* Ar gael o: Understanding Dyslexia (for Teens) - Nemours KidsHealth(Darllenwyd 9fed o Ionawr 2023).